

Subvention von 300 Gulden bewilligt, welche im Sinne des hierortigen Erlasses vom 13. August 1888 Z. 1513 in zwölf Theilbeträgen zu je 25 Gulden ihrer Bestimmung zugeführt werden wird.

Zu gleichem Zwecke werden von der beim krainischen Normalschulfonde pro 1893 als Remuneration für den landwirtschaftlichen Unterricht vorgesehenen Summe wie in den Vorjahren so auch heuer zehn Theilbeträge zu je 50 Gulden verwendet werden.

Diese Unterstützungen sind demnach als Beiträge zur Bestreitung weiterer Bearbeitungskosten und etwaiger besonderer Auslagen für die Melioration des Schulgartens, keineswegs aber als persönliche Remuneration jenen Lehrern zugedacht, deren Schulgärten zweckentsprechend angelegt und bearbeitet sind.

Bewerber um eine derartige Subven-

tion haben sich daher über die zweckentsprechende Anlage und Bearbeitung des Schulgartens eingehend auszuweisen und werden im Falle der Bethheilung auch seinerzeit über die bestimmungsgemässe Verwendung des erhaltenen Beitrages genaue documentierte Rechnung zu legen haben.

Hievon wird der k. k. Bezirksschulrath zur geeigneten Verlautbarung mit dem Auftrage in Kenntniss gesetzt, die betreffenden Unterstützungsgesuche zu sammeln und bei Rückschluss des mitfolgenden, entsprechend auszufüllenden Ausweises zuverlässig bis zum 30. September l. J. anher vorzulegen. *)

K. k. Landesschulrath für Krain
Laibach am 15. Juli 1893.

Für den k. k. Landespräsidenten:

Merk.

Naši dopisi.

Iz vipavske doline. (Šolska slavnost v Šturiji.) Neumorno delavni nadučitelj g. Andrej Perné, je priredil v 16. dan malega srpana t. l. s svojimi otroci kaj lepo šolsko veselico v proslavo 50 letnice škofovanja sv. Očeta in 300letnice zmage pri Sisku. Ob 4. uri popoldne se je zbralo mnogo ljudstva v lepo okličeni šolski sobi, tako da je bila prostorna soba malone prenapoljena za šolo unetega občinstva. Obsežni vspered, obsezajoč petje, deklamacije, dve igri („Gospod iz Trsta“, „Star vojak in njegova renjenka“) in dva komična prizora („Piskrovezec“, „Dimnikar“) igrali so učenci in učenke na občeno zadovoljnost. Lep „Nazdrav sv. Očetu“, katerega je za to priliko zložil stari pevec vipavske doline g. R. Silvester, otvoril je slavnost. Papeževa in cesarska himna, kakor tudi ostale pesmi, pele so se z navdušenostjo, katero zna g. nadučitelj z redko svojo ljubeznijo do šole in nje napredka vzgajati v mladih srcih. Med srečno izbranimi deklamacijami so zlasti one ugajale, katere so prednašali otroci najnižjega razreda. S kako preprostostjo in naivnostjo in vendar — s kakim premislekom in ognjem je pripovedoval otrok za otrokom v ubranih besedah razne dogodke iz svojega življenja in — prepričani smo — da si je ob onih glasih, pribhajajočih iz mlade duše in mladega srca, marsikdo zaželel v ono dobo, ko je takisto s cvetnim obrazom zrl v bodoče življenje. Otroci

višjih razredov pa so deklamirali dokaj pesmij najboljših naših pesnikov ter v njih izražali, da so že čuli v šoli, kako naglo usodne cvet mladostni dōbi, kako naglo stopi človek med šumni svet, od koder se mu vrača duh v prešlost in se poživilja ob sladkih spominih davno pokopanih časov... In tako delaj učitelj! — Polagoma odstiraj zastor, kateri otroku svet prikriva in kaži mu ga, ko se mu duh bolj razvije, tudi takšnega, kakeršen je, ne samo takšnega, kakeršen bi moral biti.

Obe igri, primerni slavnosti, dosegli sta svoj namen. Veliko smeha pa sta provzročila komična prizora, v katerih je pokazal pesnik g. Silvester z dobrim humorjem, da je treba tudi med ljudmi mnogo žic in klešč, mnogo strgulj in metelj, da se poveže, kar razpada in da se očisti, kar kaži človeško družbo.

Končno moramo častitati g. nadučitelju, da se mu je posrečilo s trudom doseči tako lep uspeh in zahvaliti ga za izredni užitek. Njega vstrajnost in trudaljubivost bodi nam v izgled! Dolžan ni samò, kar veleva mu stan...
E. G.

Iz novomeškega okraja. Dnevni red okrajne učiteljske konferencije za slovenske ljudske šole no-

Na e. kr. okrajne šolske svete seveda je treba prošnje prej predložiti.
Ured.

vomeškega okraja, ki boše dne 3. vel. srpana t. l. ob 9. uri v prostorih ljudske šole v Žužemberku.

1. Določitev predsednikovega namestnika in volitev dveh zapisnikarjev.

2. Poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o zaznavanji pri nadzorovanji šol.

3. O ženskih ročnih delih. (Poroča gđc. Marija Sajovic, učiteljica v Trebnjem.)

4. Zakaj naj se goji med učitelji umetno petje? (Poroča g. Ferdo Kalinger, nadučitelj na Toplicah.)

5. Pokorsčina kot vzgojevalno sredstvo. (Poroča g. Ant. Vrančič, učitelj v Zagradcu.)

6. Kaj in kako naj naša mladina bere? (vzlasti z ozirom na šolske knjižnice.) Poroča g. Matija Hiti, nadučitelj v Dobrničah.

7. Poročilo knjižničnega odbora.

8. Volitev a) dveh revizorjev računa, b) knjižničnega odbora, c) stalnega odbora.

9. Samostalni nasveti.

Iz logaškega okraja.* Glavne točke učiteljske konferencije logaškega okraja, katera boše 31. mal. srpana 1893 v Planini so:

1. Šolska delarna kot učno in vzgojevalno sredstvo. Poročevalec V. Ribnikar in Henrik Likar.

2. Kako naj učitelj razširja ljubezen do domovine in materinega jezika. Poročevalec Leop. Božič.

3. Načrt učne knjige za ponavljalne šole, poroča V. Ribnikar.

4. Podrobni načrt pouka o računstvu in oblikoslovju za ljudske šole logaškega okraja. Načrt napravijo vse šole, poročevalec se določi na dan konferencije.

Iz litijskega okraja. Naša okrajna učiteljska konferencija se je vršila v Litiji dne 12. mal. srpana po dnevnem redu, ki ga je prinesel „U. T.“ v svoji 13. številki. Razven jedne bolehnke gđc. učiteljice je bilo vse učiteljstvo navzočno. Po otvorjenji je imenoval predsednik, c. kr. okrajni šolski nadzornik g. J. Bezljaj svojim namestnikom nadučitelja g. Škrbinca, a zapisnikarjema sta bila z vzklikom voljena gospđc. A. Tomec in g. K. Pikel.

Iz obširnega predsednikovega poročila je povzeti sledeče: Obiskovanje je bilo v obče povoljno; najboljše na Polici in v Toplicah, a najslabše na Krki in v Žaljni. Vspehi so bili v 7 razredih prav dobri, v 24 dobri, v 6 zadostni in v 1 komaj zadostni. Postavi naj se v vsakoletni proračun krajnega šolskega sveta primeren znesek za šolarsko knjižnico in za poučne potrebe ubogim učencem. Ženska ročna dela se na 8 šolah še ne poučujejo, a 12 šol še nima šolskega vrta. Vpliva naj se na krajne šolske svete, da šole dobe vrte in da se bodo povsod ročna dela poučevala. Vsaka sprememba pri pouku naj se takoj naznani okrajnemu šolskemu svetu, oziroma prosí naj se dovoljenja, o čemur naj se obvesti tudi gosp.

nadzornik. Učiteljstvo naj se ravna vestno in strogo po „urniku“ pri pouku in vselej naj se za pouk pripravlja. Dopoldne ne pričenjaj se pouk nikjer pred 9. uro. Ročna dela naj se l. šolsko leto ne poučujejo, a izdelki ročnih del naj se hranijo do konca leta. Iz okrajne učiteljske knjižnice naj si učiteljstvo kujge pridno izposoje in naj jih tudi bere. Priporoča se posebno Kehr-ova „Praxis der Volksschule“. Za zračenje šolskih sob naj se skrbi. Učitelj naj pri pouku pazi na izgovarjanje besed, posebno naj se pri glagolih radi pravopisa „I“ razločno izgovarja. Pri branji otroci po nekod preveč pojo. Dijalekt naj se vsaj na višji stopinji odpravi. Slovnico naj se obravnava temeljito na jednorazrednicah samostalnik, zaimek, pridevnik in glagol, a na večrazrednicah isto tako temeljito drugi govorni razpoli — s posebnim ozirom na srednješolske vsprejemne preskušnje. V spisji je posebno obravnavati pisma, pobotnice in računске spise. Vprašanja naj se stavijo v obče vsem učencem in ne posameznikom. K novi tvarini se preide, kadar vsaj $\frac{3}{4}$ otrok obravnavano tvarino zna. Slabo pripravljene učence ni varno pošiljati v višje oddelke. Nemščina naj se poučuje na podlagi materinega jezika. Prestavlja naj se najprej iz nemščine v slovenščino in potem nasprotno. Številjenje se vadi pogosto preveč mehanično; naloge naj se opirajo v vprašanjih na splošno življenje. Na nižji stopinji naj se rabi marljivo številni stroj. Tu se števili bolj ustmeno, a na višji stopinji bolj pismeno. Hiteti pa je dobro s pripravo za V. računico, ki je za ponavljalno šolo jako dobra. Merstveni računi so za dečke posebno važni. Oblikoslovje naj se poučuje nazorno, t. j. podoba se nariše na tablo ali napravi iz popirja. Pisanje je bilo v obče dobro, — tudi pokončno, katero naj se pričinja vselej že prvo šolsko leto, če se sploh misli vpeljati. V višjih razredih (odd.) naj se vadi pisanje po narekovanji. Riše naj se v višjih razredih (odd.) brez stigem. Za predloge je rabiti: Grandauer, Tretau (der kleine Zeichner) ali Eichler. Realije je poučevati le na podstavi beril z ozirom na tuokrajne odobrene podrobne učne načrte. V zemljepisu je treba temeljito obravnavati: Kranjsko, Avstrijo, a Evropo le splošno. V zgodovini naj se ne pozabi vzbujati ljubezni do domovine in cesarske hiše. V prirodoslovji naj se posebno ozira na koristne in škodljive živali, na gospodarske in strupene rastline. Važno je kmetijstvo v obče, posebno pa sadjarstvo. Petje naj obsega tudi cerkvene in narodne pesmi. Cesarski pesem mora vsak učenec na pamet znati. Kjer učitelj ni petja zmožen, naj se v to določenem času vadi deklamiranje. Telovadba se nikakor ne sme opuščati. Ako šola nima ugodnega telovadišča, naj se pa proste vaje v šolski sobi uče.

Na večrazrednicah bodi število otrok v posameznih razredih med seboj primerno. Nadalje je ponovil g. predsednik znani ukaz radi nagrad za kmetijski pouk, nemščino in ročna dela in se spominja predlaganja kuponov z Razinger-Zumerjevih abecednikov

*) Po pomoti zakasnjeno.

in beril. (Ob tej priliki je bilo čuti o čudnem obnašanju trgovcev okrog Sv. Gore, ki menda sami trgajo te kupone iz knjig, da jih šolsko vodstvo nič ne dobi.) G. predsednik omenja dalje, da je vpisovati vse važne ukaze, prenehanje šole itd. v kroniko, kamor naj se koncem šolskega leta vpiše tudi nekak statističen pregled za šolo ugodnih in šolo obiskujočih otrok — po določenem obrazcu — a obiskujoče otroke je dobro imeti tudi zunaj na „razrednici“ v pregledu, kar se na neki šoli že sedaj nahaja. Kako bo izvrševati na novo vpeljani vsakoletni statistični izkaz, nam je tudi g. nadzornik pokazal, isto tako tudi radi izkaza četrtletnih šolskih zamud.

Po končanem poročilu g. predsednika, kateremu je učiteljstvo pazno sledilo, poročal je g. nadučitelj Slanc o praktičnej vporabi dr. Houdek & Hervertove prirodoslovne zbirke pri berilih za ljudske šole. Poročevalec je častno rešil svojo nalogo. Isto tako dobro sta sestavili svoje poročilo obe poročevalki o ročnih delih z ozirom na domače potrebe. Gospod Demšar je poročala o početnem pouku, a gospod Kronabethvogel je nadaljevala o tem pouku v višjih razredih.

Pretrjesovanje računice in abecednika je vzbudilo kaj živahno razpravo, katere so se udeležili gg. Mežan, Zwirn, Škrbinec, Gross, Lužar, Čerin, Jeglič in nadzornik. V računici je želeli več jednosti, posebno v novih izdajah, glede nalog in strani. V L računici

naj bi se vsaj prve naloge tiskale druga pod drugo in ne poleg jedne drugo. V IV. računici je treba navesti v dodatku vseh ploskovnih mer, a po vseh računicih naj se izpusti besedica **po** pri onih nalogah za množenje, ki imajo besedo **vsak**. — V abecedniku Razingger-Zumer imajo črke f, z, j, r in k različno obliko, a N, M, I, J, H, K, Z in Ž so preveč umetno izpeljane. Tvarina na stenskih tablah in v abecedniku ne bodi jednaka, da se otroci ne navadijo preveč mehanično brati. (V tej zadevi se nek član naprosi, da se obrne privatno do izdajatelja stenskih tabel.) Končno g. nadzornik naroča, naj se prihodnje šolsko leto posebno pazi na pomanjkljivosti v učnih knjigah, ker bo prihodnja konferencija imela zopet s tem opraviti.

G. Bartl poroča o knjigah izšlih minolo leto in dostavlja opiraje se na razne ocene, katere so sposobne za šolarsko knjižnico. O okrajni učiteljski knjižnici je poročal namestnik (predsednik g. Ravnikar se je med letom preselil) g. Adlešič. Pri tem je stavil g. Jeglič v denarnih stvareh važen predlog, namreč: Konferencija naprosi slavni c. kr. okrajni šolski svet, da se odpravi $\frac{1}{2}$ % plačevanje za knjižnico, kajti tega davka nima učiteljstvo kamniškega in menda tudi kranjskega okraja ne, zakon (29. malt. travna 1873. l. § 44. črka a) tudi naravnost pravi da se more in ne mora plačevati v ta namen.

(Konec prih.)

Društveni vestnik.

Iz seje vdovskega učiteljskega društva z dne 19. mal. srpana 1893 se naznanja, da sta blagajnik in tajnik natančno poročala o društvenem stanju in poslovanju, da nekateri učitelji vestno vrše svoje dolžnosti, drugi zopet ne, da se morajo slednji zbog tega večkrat opominjati, kar prouzročuje društvenemu odboru in vodstvu mnogo dela in nepotrebnih troškov. Odbor je mnenja, da se s takimi člani najostreje postopa, da vestno spolnijo dane obljube, ali pa prenehajo biti člani tega, za vse učitelje gotovo prekristnega društva. Ako učitelji žele, da jih bo vdovsko učiteljsko društvo podpiralo v sili in nadlogi, naj mu i oni ne odrekajo in odtegujejo tega, kar mu gre, to je točno vplačevanje letnine in pristoppnine, vzlasti pa vračanje izposojenega denarja. V društvo se sprejme g. Jernej Ravnikar, nadučitelj v Mokronogu, ker je zadostil zahtevam glede sprejema v društvo.

Dan občnega zbora se določi na torek, 5. kimovca tekočega leta. Ob 8. uri bo sv. maša v župnijski cerkvi sv. Jakoba, katero bo služil ml. proš in društveni predsednik g. dr. Anton Jarc.

Ob 9. uri pa bo zborovanje v telovadnici druge mestne deške šole na Čopzovi cesti. Ker je želeli, da bi bila sv. maša kolikor moč slovesna, se ujedno

vabijo gg. učitelji pevci, vzlasti oni iz ljubljanske okolice in mesta Ljubljane na sodelovanje. C.

Iz logaskega okraja. Zborovanje društva učiteljev in šolskih prijateljev za šolski okrajlogaški. (Konec.) Vsakemu govoru so sledili burni „živijo“. Z velikim navdušenjem in ploskanjem je bil sprejet govor g. Ant. Pleše-ta. Napil je bodočemu „slovenskemu učiteljskemu domu“ ter končal svojo nabitnico, da naj se ravnamo po pregovoru, zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača. V kratkem času nabral je za naš dom 106 kron. Izmed darovalcev bodi omenjen gosp. Šč. Vilhar 20 kron, g. Mirko Hlibšer, načelnik požarne brambe 12 kron in g. Peče iz Starega trga 6 kron. Živeli!

Čas je bliskoma hitel dalje, ni hotel čakati. Čas ločitve je prišel. Teško smo se ločili od ljubih bratov. Zasedli smo vozove ter se polagoma odpeljali proti domu. Iz vseh oken so nas pozdravljali z robei in ljudstvo nam je klicalo: „Živeli Slovenci“. Tamburaši in požarna bramba spremila nas je še celo do slavoloka. Tu se še jedenkrat poslovil g. predsednik od načelnika požarne brambe z zagotovilom, da nam ostane denašnji dan neizbrisljiv v spominu.